

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет природничих наук

Кафедра лісового та аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Класифікація природних ресурсів і природно-заповідного фонду

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Лісове господарство

Спеціальність Н4 Лісове господарство

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна
медицина

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 10 від 25 червня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Класифікація природних ресурсів і природно-заповідного фонду
Викладач (-і)	Клід Віктор Васильович
Контактний телефон викладача	0955672682, 0963659219
Е-mail викладача	viktor.klid@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	<u>3</u> кредити ЄКТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться за розкладом консультацій викладача, який розміщений на інформаційному стенді кафедри
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предмет «Класифікація природних ресурсів і природно-заповідного фонду» вивчається у вищих навчальних закладах з метою формування в майбутніх лісових фахівців знань про стан і проблеми лісових фітоценозів. Дисципліна «Класифікація природних ресурсів і природно-заповідного фонду» є базовою складовою підготовки фахівців у галузі лісового господарства. Вона формує цілісне уявлення про структуру, функціонування, різноманіття та динаміку природних екосистем, зокрема лісових, лучних, водних і гірських. Особлива увага приділяється ролі екосистем у підтриманні біосферної рівноваги, збереженні біорізноманіття та регулюванні клімату. Курс охоплює як теоретичні засади, так і практичні аспекти оцінювання стану екосистем та їх сталого використання.</p> <p>Силабус навчальної дисципліни є нормативним документом вищого навчального закладу і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролів. Навчальна дисципліна «Природні екосистеми» належить до переліку вибіркових компонентів ОП з циклу професійної підготовки здобувачів вищої освіти за освітнім рівнем «бакалавр».</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	

Метою курсу є формування у студентів системного уявлення про природні ресурси, їх класифікацію, структуру природно-заповідного фонду (ПЗФ) України, а також засвоєння принципів раціонального використання, охорони та відтворення природних ресурсів у контексті сталого розвитку.

Завдання дисципліни:

- Ознайомити студентів із сучасними підходами до класифікації природних ресурсів;
- Розкрити поняття, структуру та правові основи функціонування природно-заповідного фонду України;
- Навчити класифікувати природні ресурси за видом, походженням, ступенем вичерпності;
- Сформувати навички аналітичної оцінки стану природних ресурсів;
- Ознайомити з міжнародними класифікаціями (FAO, UNEP, IUCN);
- Сприяти формуванню екологічного світогляду та розумінню принципів збалансованого природокористування.

Після вивчення курсу студент повинен уміти:

- розпізнавати види природних ресурсів і визначати їхню належність до певних класифікаційних груп;
- аналізувати стан і використання природних ресурсів на локальному та національному рівнях;
- характеризувати категорії територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- користуватися законодавчими та нормативними документами у сфері охорони природи;
- обґрунтовувати заходи з охорони та відновлення природних ресурсів.

4.Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 5. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 7. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 1. Здатність критично осмислювати проблеми лісового господарства й дотичні міждисциплінарні проблеми та приймати ефективні рішення щодо їх вирішення.

СК 3. Здатність оцінювати регіональні особливості природно-кліматичних умов для організації ефективного лісового господарства, виконання лісами різнопланових функцій та збільшення площ лісів.

Результати навчання.

РН 1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері лісового господарства та є основою для оригінального мислення, забезпечення сталого розвитку та проведення досліджень.

РН 3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів та ризиків, а також економічних, правових та екологічних аспектів.

РН 9. Визначати критерії ефективності та обирати оптимальну стратегію ведення лісового господарства залежно від зовнішніх та внутрішніх умов;				
РН 12. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій й продуктів лісового та мисливського господарства та в ширших мультидисциплінарних контекстах.				
5. Організація навчання				
Обсяг навчальної дисципліни				
Вид заняття		Загальна кількість годин		
Лекції		18		
Практичні		12		
Самостійна робота		60		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
Третій	Н4 Лісове господарство	Другий	Вибірковий	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		Кількість год.		
		лекції	практичні заняття	самостійна робота.
Тема 1. Поняття, структура і значення природних ресурсів.		2	2	5
Тема 2. Класифікація природних ресурсів.		2	1	5
Тема 3. Вичерпні та невичерпні ресурси.		2	1	10
Тема 4. Природні ресурси України.		2	2	10
Тема 5. Законодавче та нормативне забезпечення охорони природних ресурсів.		2	2	10
Тема 6. Екологічна мережа та концепція сталого розвитку природних ресурсів.		2	1	5
Тема 7. Міжнародні природоохоронні категорії IUCN.		2	1	5
Тема 8. Біосферні резервати ЮНЕСКО – моделі сталого використання природних ресурсів.		2	1	5
Тема 9. Економічна оцінка природних ресурсів і ресурсів природно-заповідного фонду.		2	1	5
ЗАГАЛЬНА:		18	12	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Поточний контроль на практичних заняттях – до 50 балів за семестр; поточний контроль на лекціях – до 40 балів за семестр; контроль самостійної роботи – до 10 балів за семестр. Сумарний підсумковий контроль – до 100 балів (сума балів за поточний контроль на практичних і лекційних заняттях та самостійної роботи). Шкала оцінювання: https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf			

Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового залікового контролю за умови виконання усіх видів робіт, передбачені силабусом навчальної дисципліни і в процесі поточного контролю набрав не менше 25 балів.
Підсумковий контроль	Підсумковий заліковий контроль здійснюється у письмовій формі або у формі підсумкового тестування на платформі дистанційного навчання.
7. Політика навчальної дисципліни	
<p><u>Академічна доброчесність</u> дотримується при вивченні дисципліни. Зокрема не допускається списування під час проведення поточних та підсумкових контрольних заходів, самостійного виконання навчальних завдань(для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей). Вимагається застосовування посилань на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.</p> <p><u>Відвідування занять</u> є обов'язковим. Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю, азіншої причини – у вигляді співбесіди. Пропущені практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні негативні оцінки, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття, до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп. У випадку пропуску більше 50 % часу аудиторного навантаження студент недопускається до іспиту.</p> <p><u>Неформальна освіта.</u> Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється «ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf). Процедура перезарахування здійснюється при співпадінні назви неформальної активності з назвою освітнього компоненту та кількістю кредитів. Для перезарахування кредитів неформальної освіти створюється комісія для прийняття рішення. Результати навчання, які отримані у неформальній освіті, враховуються при оцінюванні самостійної Роботи студентів з відповідних дисциплін.</p>	
8. Рекомендована література	
<p>Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кучерявий В.П. Екологія. Львів: Світ, 2001. 500 с. 1. Браун Б., Мітчелл Б. Екосистемний підхід до управління природними ресурсами. К.: Логос, 2018. 278 с. 2. Гродзинський М.Д. Основи ландшафтної екології. К.: Либідь, 2015. 320 с. 3. Туниця Ю. Ю. Екологічна економіка і сталий розвиток. К.: Знання, 2018. 4. Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні. К.: Міндовкілля, 2023. <p>Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ДСТУ ISO 14001:2015 Системи екологічного менеджменту. 2. Крисаченко В. С. Екологічна культура: теорія і практика. – К.: Либідь, 2012. 3. National Parks of Ukraine. – UNEP/IUCN, 2020. 	
Викладач Клід В.В.	

